N°. 26. Donderdag 27 Juni 1912. 12de Jaargang.

Het Koloniaal Weekblad

Orgaan der Vereeniging OOST EN WEST

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang."

Abonnementsprijs per jaar:
Vrij aan huis of franco per post binnenland, bij vooruitbetaling . f 2.50
Voor Oost-Indië en het Buitenland . . . . „ 4.—
Afzonderlijke nummers . . . . „ 0.05

Prijs der Advertentiën:
Per vakje . . . . f 2.—
Bij contract reductie.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie", en gezonden aan de Presidente: 7a HEERENGRACHT, DEN HAAG.
Voor *Administratie* en *Verandering van Woonplaats* wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, *51 Verhulststraat.*
Voor *Advertentiën* tot de Drukkerij „LUCTOR ET EMERGO", AMALIA VAN SOLMSSTRAAT, *Telefoon 4424,* beiden DEN HAAG.

Inhoud van dit nummer.

Kennisgave. — Uit de Oost-Indische Mail. — West-Indië. — Curaçao. — Wat de Inlander zegt. — Wat de Chinees vertelt. — Van Vreemde Koloniën. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Leestafels. — Mededeelingen. — Van het Informatie-Bureau. — Ledenlijst.

Kennisgave.

Tengevolge van onvoorziene omstandigheden, is de Jaarlijksche Algemeene Vergadering van Vrijdag 5 Juli 1912 uitgesteld tot Vrijdag 19 Juli 1912 op hetzelfde uur en dezelfde plaats.

(Zie Mededeelingen v/h. Dag. Bestuur der Vereen. blz. 8).

Uit de O.-I. Mail.

Regens. Naar de bladen der jongste mail melden, hebben weldadige regens in de tweede helft van Mei een einde gemaakt aan de in West-Java heerschende stof- en hitteplaag.

Gezondheidstoestand. Nog altijd komen pestgevallen in het Malangsche voor. De afsluiting door het pestcordon zou echter worden ingetrokken, als zijnde nutteloos geacht.

De afsluiting door het pestcordon van Malang zou worden ingetrokken, als zijnde nutteloos geacht.

Te Soerabaja stierven het vorig jaar van de Europeanen 25, 3 per duizend; van de Chineezen 40.9; van de Arabieren 56, 4 en van de Inlanders 43. 8. Deze cijfers spreken; vooral als men bedenkt, dat in de voornaamste Europeesche steden deze cijfers zich bewegen tusschen 10 en 20 per 1000.

Slechte Koffieoogst. Uit Djember werd aan de N. Soer. Crt. bericht, dat de koffieoogst dit jaar laat binnenkomt en dat vele bessen nog onrijp zijn. De droogte heeft veel schade aan de vruchtzetting gedaan.

Toeloop tot het Technicum. Het aantal candidaten voor het toelatingsexamen voor het technicum te Soerabaja bedraagt 300.

Wielerwedstrijd. Te Bandoeng heeft zich een comité gevormd om op den 1en September op de racebaan een wielerwedstrijd te houden.

De nieuwe lijn. Op 29 Mei zijn proefritten op de Tjikampeklijn en de tramlijn gehouden met doorgaande rijtuigen. De trein arriveerde binnen den bepaalden tijd.

De Express Weltevreden—Djokja. Het reizigersverkeer bij de S.S. is sedert de invoering van den Djokja-express niet onbelangrijk toegenomen. Vooral in de 3e klasse wordt van deze versnelde gelegenheid 'n druk gebruik gemaakt. Het best blijkt dit wel uit de cijfers van ontvangsten bij het station Weltevreden S.S. Terwijl daar vóór de invoering van den express de ontvangsten uit den verkoop van kaartjes, bagagevervoer enz., acht à negenhonderd gulden per dag beliepen, zijn die thans gestegen tot 12 à 1300. Soms 1500 gulden per dag.

Een toeneming waaruit blijkt, dat ook de Inlander de waarde van versneld vervoer begint te begrijpen, wat op zichzelf reeds een gelukkig verschijnsel is.

Een irrigatiewerk. Het B a t. N b l a d schrijft:

„De Pinkstervacantiedagen doorbrengend in de omgeving van Buitenzorg, kwamen wij langs een zijweggetje, even voorbij Tjanddjoer, aan het in wording zijnde irrigatiewerk „Batoe Lampak", onder leiding van den ingenieur H. van Breen.

De geschiedenis van dit werk is gauw verteld: Het betreft de vervanging van een tijdelijken stuwdam door een permanenten, ter opstuwing van het water uit de Tji Sedani in den Oosterslokan, waaruit een aantal landen tusschen Buitenzorg en Batavia worden bevloeid.

De dam bestond tot dusver uit kratten, gevuld met steenen, en vereischte, bij de hevige bandjirs, welke in de Sedani plegen voor te komen, jaar op jaar herstelling. Aanstonds na het optreden van den heer Homan Van der Heide als directeur der burgerlijke openbare werken, werd besloten een permanente dam te leggen; de kosten werden begroot op *f* 75000, en de regeering stond het geld toe: beter die uitgaaf in eens dan de jaarlijks terugkeerende schadepostjes.

Het werk vordert goed; over een paar maanden, in ieder geval vóór het invallen van den westmoesson, hoopt men er mee gereed te zijn. De opening zal met eenige plechtigheid, vermoedelijk in tegenwoordigheid van den Gouverneur-Generaal, plaats vinden."

Kinabelangen. De „Ned.-Indische Vereeniging tot bevordering van de belangen der Kina-cultuur" heeft Zaterdag 25 Mei in het Loge-gebouw te Bandoeng vergaderd, hoofdzakelijk ter bespreking van de grondslagen, waarop eventueel een overeenkomst met de kinafabrikanten zou kunnen worden gesloten. De strijd tusschen de kinaplanters en de kininefabrikanten duurt, naar bekend, reeds geruimen tijd, en men hoopte ditmaal eindelijk tot een resultaat te komen, doch het heeft alweer niet mogen zijn.

De lange beraadslagingen leidden tot niets.

Aan het eind der vergadering ging men over tot de verkiezing van twee bestuursleden. Onder applaus werden de heeren Lovink en J. Dinger herkozen.

De heer Lovink herhaalde, dat hij gaarne zijn tijd beschikbaar stelt voor het bijeenbrengen van de planters, doch dat er nu toch eens een eind moet komen aan het beraadslagen.

Het laatste punt der agenda, het voorstel om het bestuur tot 7 leden uit te breiden, werd aangenomen en als 7de lid gekozen de heer Mr. C. Hennij.

De tijdelijke uitbreiding geschiedde met de heeren J. Bosscha en J. J. Cramer, voor de onderhandelingen met de fabrikanten, werd geconstitueerd.

Uitbreiding van den afzet van Nederlandsch-Indische artikelen in Nieuw-Zeeland en Tasmanië.

In de „Korte Berichten voor Landbouw, Nijverheid en Handel" van 1 Mei j.l. troffen wij de volgende bericht aan:

„In opdracht van Hr. Ms. Regeering heeft de Consul-Generaal der Nederlanden te Melbourne zich in den loop van Januari j.l. naar Nieuw-Zeeland en Tasmanië begeven in zich in betrekking gesteld met verschillende kooplieden in het belang eener uitbreiding van den afzet van Nederlandsche- en Nederlandsch-Indische artikelen daar te lande.

Bij zijne bezoeken aan verschillende plaatsen, als Wellington, Auckland, Christchurch, Dunedin, Hobart en Launceston, verklaarde de Consul-Generaal zich bereid aan belanghebbenden alle gewenschte adressen van exporteurs, fabrikanten, handelaren, enz., in Nederland en Nederlandsch-Indië te verschaffen; naar aanleiding van een en ander (wendden zich verschillende firma's tot hem, welke alle mogelijke inlichtingen verkregen. Ook vond de Consul-Generaal gelegenheid, om eenige vraaggesprekken met vertegenwoordigers van plaatselijke dagbladen dienstbaar te maken aan eene uiteenzetting van de wijze waarop de handelsbetrekkingen tusschen Nieuw-Zeeland en Tasmanië eenerzijds en Nederland en Nederlandsch-Indië anderzijds naar zijn meening zouden kunnen worden uitgebreid, en aan een overzicht van de artikelen, welke voor in- of uitvoer in aanmerking zouden komen.

Op zijne reis trok het de aandacht van den Consul-Generaal, dat Nieuw-Zeeland en Tasmanië geregeld worden bezocht door te Melbourne of te Sydney gevestigde agenten van Europeesche en Amerikaansche fabrikanten, die met de noodige monsters belanghebbenden in de hoofdplaatsen bezoeken en zoodoende de bestellingen verkrijgen. De Consul-Generaal meent, dat dit wel de beste wijze is om verbindingen te verwerven en te behouden en daarom geeft hij aan Nederlandsche en Nederlandsch-Indische exporteurs in overweging, voor het geval dat zij geen agenten in Nieuw-Zeeland of Tasmanië hebben, om hunnen te Melbourne of te Sydney gevestigden agenten op te dragen ook Nieuw-Zeeland en Tasmanië geregeld elk jaar te bezoeken.

Aangezien deze agenten de verschillende afnemers en ook de toestanden op die eilanden beter kennen dan de uit Europa nieuw-aangekomen personen, verdient het aanbeveling, dat de industriëelen, kooplieden of speciale vertegenwoordigers, die van Nederland of Nederlandsch-Indië uit Nieuw-Zeeland of Tasmanië bereizen, m e t b e d o e l d e a g e n t e n afnemers aldaar gaan bezoeken, welk gezamenlijk bezoek in den regel uitstekende resultaten oplevert.

Voor het geval belanghebbenden in Nederland of Nederlandsch-Indië geen agenten in Nieuw-Zeeland en Tasmanië, te Sydney of te Melbourne hebben, kunnen zij zich tot het Consulaat-Generaal te Melbourne wenden, dat dan trachten zal hun die te bezorgen.

WEST-INDIË.

SURINAME.

Naar aanleiding van de openbare behandeling der begrooting voor 1913 in de Koloniale Staten, schrijft de Surinaamsche correspondent van de N. R. Ct. (19 Juni) o.m.:

„Zooals te denken is, was de invloed van het rapport der Suriname-commissie hier en daar gemakkelijk te bespeuren aan de bestuursvoorstellen, en blijkbaar is de in het rapport uitgesproken meening

alsof de Staten een scherperen prikkel behoeven tot keering van onnutte uitgaven ook niet zonder invloed geweest op hun buitengewoon felle critiek en uit den treure doorgedreven beginsel tot bezuiniging. O. i. is hier van het goede wat te veel gegeven en is die voorliefde tot zuinigheid te ver gegaan, toen de gelden voor enkele subalterne nieuwe ambtenaren geweigerd zijn. Of van de bestuurstafel al verzekerd werd, dat een voorstel tot soortgelijke vermeerdering der vaste uitgaven niet dan noode ingediend wordt, en of van die zijde al gewezen werd op de meerdere zorg eischende verantwoording aan de Algemeene Rekenkamer, welke sedert verleden jaar geschiedt, en of ten slotte een Damocles-zwaard boven der Staten hoofd gehangen werd in den vorm van de verantwoordelijkheid voor de gevolgen, verbonden aan weigering van de mannetjes, die de gouverneur beslist noodig acht voor het richtig functionneeren van de gouvernementeele machine, — de meerderheid der Kolon. Staten bleef onverzettelijk, meende het beter te weten en het bestuur kreeg enkele gevraagde werkkrachten niet.

Tegenover een ernstig bewindsman, als baron Van Asbeck tot dusver getoond heeft te wezen, is deze handelwijze niet zonder bedenking. Al moge het vroeger voorgekomen zijn, dat de noodzakelijkheid van vergrooting van personeel achteraf niet voldoende aan het licht getreden is, dan nog gaat het o.i. niet aan om het huidig bestuur een fair trial te onthouden, wanneer het met zooveel klem betoogt: „het gaat op deze wijze niet, wij moeten hier of ginds nog een commiesje of klerk hebben,” en de staten in gebreke blijven het tegendeel aan te toonen.

Ook met het beknibbelen op de jaarwedde van hoofdambtenaren kunnen wij ons in speciale gevallen niet vereenigen. Ditmaal moest de chef van het departement van openbare werken en verkeer het ontgelden. De tegenwoordige titularis heeft *f* 9000, maar de Kolon. Staten hebben voor zijne opvolger *f* 1000 daarvan afgeknepen. Wij denken er dit van: zal men krijgen wat men hier voor dergelijke leidende betrekkingen broodnoodig heeft, n.l. een eersterangs man, in de wol der ervaring geverfd, dan moet niet op *f* 1000 gelet worden, vooral niet waar bijv. in de Oost voor soortgelijk werk ruimschoots méér dan hier betaald wordt.”

En verder:

„Dat het bevolkingsvraagstuk weder eens opgerakeld is, zal niemand verwonderen. Het onderwerp blijft actueel en een pleidooi leveren, dat een der grondslagen voor blijvende verbetering onzer toestanden vermeerdering van bevolking heet, zoude zijn: een open deur intrappen. Toch dient niet uit het oog verloren, dat we met méér bevolking, méér landbouwers alléén er lang nog niet zijn, hoewel men geneigd is het tegendeel te gelooven bij lezing van de overigens van diepgaande studie getuigende rede van het statenlid van Ommeren. Die meerdere bevolking zoude o.i. tevens gepaard moeten gaan met de intrede van meer kapitaal, industrie, tenzij weder geleend zou moeten worden op bestuurszorg.

Wat toch is tot den huidigen dag het geval? Er is in zekeren zin te veel en toch te weinig bevolking! Vandaar dat de Surinaamsche commissie onzen planters het grievend verwijt naar het hoofd konde slingeren, dat zij niet genoeg profijt trekken van de werkkrachten hunner contract-koelies, terwijl als geneesmiddel tevens werd aangegeven om een grooter aandeel van de aanvoerkosten dier koelies door de planters te doen betalen: dan zou de prikkel er wezen om den meest mogelijken arbeid te verkrijgen van hunne alsdan zooveel duurdere arbeiders. De zaak is, dat de wil onzer plantage-eigenaars opperbest is, maar wegens gebrek aan fondsen voor de onvermijdelijke hooge uitgaven, immers veel arbeidsloon, kunnen zij veelal niet iederen werkdag alle beschikbare arbeiders full speed laten werken. Daar zit de knoop.”

⁂

Verschenen is de Nota naar aanleiding van het Eindverslag der Koloniale Staten, betreffende de verordening tot wijziging van die van 2 Januari 1904 (G. B. No. 15) tot regeling van de ondersteuning aan besturen van bijzondere scholen voor lager onderwijs en van de jaarwedden der onderwijzers bij het openbaar lager onderwijs.

Wordt deze verordening goedgekeurd, dan zij men voorbereid op stijging van de reeds zeer hooge subsidiën aan de besturen der bijzondere scholen. Het is niet onwaarschijnlijk, dat de goedkeuring dezer verordening den heer V a n V u u r e n zal doen terugkomen van zijn meening — bij de openbare behandeling der Surinaamsche begrooting voor 1912 geuit — dat de Koloniale Staten de grootste vijand zijn van eeredienst en bijzonder onderwijs. (Zie ons nummer van 28 December 1911.)

⁂

Naar S u r i n a m e van 28 Mei mededeelt, is er een beweging onder de burgerij gaande om gelden bijeen te brengen teneinde R e s i d a (zie ons vorig nummer) in staat te stellen op eigen kosten en niet pro deo tegen de Cie des Mines d'Or te procedeeren.

Natuurlijk wil in de eerste plaats hieruit blijken een zoeken naar bevrediging van het rechtsgevoel.

⁂

De Tentoonstellingscommissie voor binnenlandsche huisvlijt, kunst en nijverheid te Paramaribo, heeft het voornemen opgevat om in de tweede helft van Augustus a.s. wederom eene tentoonstelling te houden en noodigt daartoe het publiek uit om zooveel mogelijk tot bevordering van het beoogde doel bij te dragen.

Ook kinderhuisvlijt-artikelen worden met graagte tegemoet gezien, alsook boschproducten, als geneeskrachtige lianen, heesters, kruiden e.d.; voorts voor de fabricatie van touw, papier etc., bouw- en meubelhout in ruwen staat, in één woord al wat nuttig is of kan gemaakt worden.

Eindelijk wordt ook de aandacht gevestigd op delfstoffen, ertsen, porceleinaarde enz. in ruwen staat.

De commissie verwacht groote deelneming en hooge kwaliteit inzendingen, daar zij hoopt, dat uit deze tentoonstelling eenig heil voor Suriname geboren kan worden.

Zou het niet in het belang der kolonie zijn, als een keurcollectie uit deze tentoonstelling, voor zooveel betreft kunstnijverheid, haar weg vond naar Boeatan?

⁂

D e S u r i n a m e r van 16 Mei (de nummers van dit blad bereiken ons gewoonlijk later dan die van andere Surin. bladen) zegt van de openingsrede van den Gouverneur o.m.:

„Bij wijze van verontschuldiging dat er in deze Openingsrede zoo weinig attractie zit, kunnen de woorden in den aanvang der rede uitgezegd, gelden:

„„De toestanden in de Kolonie en de eischen voor hare ontwikkeling nog niet in allen deele kennende, zal ik mij in hoofdzaak bepalen tot mededeelingen over het afgeloopen jaar.””

En gaarne nemen wij deze woorden in dien geest op en vleien ons met de zoete hoop, dat dit nieuwe zittingsjaar, ondanks deze schrale Openingsrede, toch zeer vruchtdragend zal wezen voor onze kleine, maar zeer gecompliceerde maatschappij.”

⁂

In de Staatscourant van 10 Juni staat een oproeping voor een rechtsgeleerde (liefst een rechter) om voor 3 jaren naar Suriname te gaan, teneinde daar in een rechterlijke betrekking te worden geplaatst op een minimum-salaris van *f* 6500. Vermoedelijk houdt dit verband met de te verwachten buitenl. verloven van titularissen. Wij willen hopen, dat met deze oproeping niet de voet gezet is op een weg, die voor de kolonie verderfelijk is, n.l. het detacheeren van ambtenaren voor korten termijn.

⁂

's Rijks Ethnographisch Museum heeft van den heer A. Ph. Penard, te Paramaribo, eene verzameling van ruim 220 voorwerpen uit Suriname ten geschenke ontvangen, voor het meerendeel afkomstig van de Caraïben, met uitzondering van drie Arowaksche hangmatten, een streng Arowaksch zeilgrastouw, alsmede een boschneger-kalebas en twee kleine boschneger-pagaaien.

Deze groote en belangrijke collectie bevat o.a. speelgoed, muziekinstrumenten, manden, matten, aardewerk en ander huisraad, versierselen, wapens en voorwerpen, die op den godsdienst betrekking hebben, o.a. tooverstaven, een boog en pijl, om geesten weg te schieten, enz. Daar elk voorwerp is voorzien van een etiket, waarop de Caraïbische naam en gebruiksaanwijzing enz. geschreven staan, is deze schenking van groote waarde voor het Museum.

Geïnventariseerd als serie 1817.

Aan den schenker wordt de dank der regeering betuigd.

⁂

In „the South American Series”, door Fisher Unwin uitgegeven, is van de hand van den zeer bekwamen schrijver J a m e s R o d w a y verschenen: „G u i a n a: B r i t i s h, D u t c h and F r e n c h”, with a map and 36 illustrations.

R o d w a y is reeds 40 jaar in Britsch Guiana gevestigd en heeft o.m. geschreven: „A H i s t o r y of B r i t i s h G u i a n a”, „T h e W e s t - I n d i e s and the S p a n i s h M a i n”, „I n t h e G u i a n a F o r e s t”, „I n G u i a n a W i l d s. A s t u d y o f t w o w o m e n”.

Het boek handelt, zooals te verwachten was, hoofdzakelijk over Britsch Guiana, maar geeft ook zeer veel wetenswaardigs op verschillend gebied over de beide andere koloniën.

Wij zullen nu en dan uit dit zeer belangrijke geschrift het een en ander mededeelen. Het kan zijn nut hebben te weten hoe een tot oordeelen bevoegd vreemdeling, die tevens over veel vergelijkingsmateriaal beschikt, over de toestanden in onze kolonie denkt.

CURAÇAO.

De werkzame heer H. J. Cohen Henriquez, die zich reeds zoo verdienstelijk heeft gemaakt voor de hoedenindustrie te Curaçao en omliggende eilanden, heeft een verslag uitgebracht over zijne reis naar Porto Rico, ondernomen in opdracht van het Koloniaal Bestuur.

De Cur. Crt. van 19 April behelst dit verslag.

„De opdracht aan dien heer verstrekt omvatte, dat hij zich aldaar op de hoogte zou stellen van de hoedenindustrie in het algemeen en van de daar gevolgde werkwijze met Latai- of Jaray-stroo in het bijzonder; van de beste wijze, waarop vlechtstroo voor hoeden kan worden verkregen, en, zoo mogelijk, van de wijze, waarop de palmsoorten voor hoeden daar worden verbouwd. Hij vertrok, vergezeld van mejuffrouw Isabel Crefte, hoofdvlechtster van den hoedencursus op Pietermaai, op den 16en October 1911 van Willemstad.

Rapporteur komt tot de slotsom, dat de maatregelen, die zouden kunnen worden genomen om de voor Curaçao zoo belangrijke hoedenindustrie op te heffen, de volgende zijn:

1o. het invoeren van stroo van betere kwaliteit (uit Columbia en Ecuador);

2o. het aanleggen van statistieken van de soorten en de hoeveelheden die gevlochten worden;

3o. het opmaken en aanhouden van tabellen van de namen der vlechtsters, met hare volledige adressen en met vermelding van den graad van bedrevenheid, die zij hebben verkregen, door het aanleggen van welke tabellen men voorkomt, dat, zooals thans het geval is, handel en industrie vrijwel als vreemdelingen tegenover elkander staan, vermits eerstgenoemde niet voldoende op de hoogte is van de voortbrengingskracht van tweede genoemde;

4o. het aanschaffen van verschillende onmisbare gereedschappen;

5o. het zich in verbinding stellen met Nederlandsche consuls en Kamers van Koophandel in den vreemde, met het doel steeds op de hoogte te zijn van de marktprijzen en de soorten van hoeden, die het meest gewild zijn;

6o. reclame op uitgebreide schaal in het moederland, Europa en de Vereenigde Staten van Noord-Amerika;

7o. permanente kleine tentoonstellingen in magazijnen in groote steden;

8o. vermelding in de nieuwsbladen van de firma's, die stroohoeden opkoopen;

9o. bekendmaking in de plaatselijke bladen van groote bestellingen;

10o. het houden van lezingen in de landstaal omtrent alles tot de industrie in betrekking staande;

11o. het doorzetten der proeven met de Carludovica Palmata en het nemen van proeven met de Inodes Causiarum in Suriname, niet alleen om zoodoende te trachten zich onafhankelijk te maken van Venezuela, van waar het hier gebruikt wordend stroo thans betrokken wordt, maar ook om in de zusterkolonie, zoo mogelijk, een nieuwe bron van welvaart te openen.

Met den directeur van het Landbouwstation te Paramaribo, dr. Cramer, heeft de heer Henriquez gedurende zijn verblijf te Willemstad uitvoerige besprekingen gehouden betreffende het stroo van de Inodes Causiarum. Tevens had hij dr. Cramer eenig zaad er van ter hand gesteld. De heer Cramer heeft zich bereid getoond proeven te nemen met dit zaad. In den proeftuin te Willemstad, op de plantage Belle Vue van rapporteur en op het postkantoor is eenig zaad uitgestrooid, dat overal opgekomen is.

Eenige stukken stroo van de „Carludovica Palmata", gekweekt in het Landbouwstation te Paramaribo en overeenkomstig aanwijzingen van rapporteur bereid, zijn niet lang geleden te Willemstad ontvangen en van bijzonder goede hoedanigheid gebleken.

Naar aanleiding van deze resultaten zullen, zooals de heer Cramer den heer Henriquez heeft medegedeeld, bij het intreden van het regenseizoen 100.000 plantjes uit de kweekbedden van meergenoemd station worden uitgeplant, ten einde zoo mogelijk daarvan een boschcultuur te maken.

(Opgemerkt wordt dat tengevolge van de verwikkelingen met Venezuela in het jaar 1908 en begin 1909, toen hare havens voor de Nederlandsche Antillen gesloten waren, de industrie geheel stil stond uit gebrek aan het noodige materiaal, waardoor de reeds heerschende malaise zeer toenam.)

12o. het algemeen ingang doen vinden van de vlechtwijze op Porto-Rico gevolgd;

13o. aanwending van het stroo van de Inodes Causiarum en de Tringis laxa, welke stroosoorten, zooals elders is opgemerkt, van Haïti en Cuba kunnen worden betrokken.

Rapporteur heeft gemeend niet te moeten volstaan met enkel den weg te wijzen, die tot verbetering van de hoedenindustrie op Curaçoa zou kunnen leiden, maar ook eenige proeven te moeten nemen met het pletten, bleeken, kleuren en in vorm brengen, en met de aanwending van chemische preparaten, ten einde in staat te zijn, met feiten te kunnen staven, dat de Curaçaosche hoofddeksels, die uit Europa en Porto-Rico gevoegelijk kunnen vervangen.

Alhoewel de genomen proeven als zeer onvoldoende woeten worden beschouwd, omdat rapporteur niet over de noodigde instrumenten en ingrediënten beschikte, meent hij dat het den gouverneur van Curaçao uit de collectie hoeden, die hij hem ter bezichtiging aanbood, toch blijken zal, dat concurrentie met andere producten zeer goed mogelijk is."

De hoedenindustrie kan van veel beteekenis worden voor Curaçao, vooral als men zich op het vervaardigden van de fijnere soorten toelegt en de noodige arbeidskrachten beschikbaar zijn en blijven om groote bestellingen op tijd uit te voeren.

***

De opening van het Panamakanaal zal, wil men te Curaçao ook voordeel plukken van den wereldvaart door dit kanaal, op dit eiland groote voorzieningen vorderen, zoowel van de haven als van de bestaande kaden, die bijna geheel het eigendom van particulieren zijn.

„Met waar genoegen ziet de Cur. Crt., dat reeds een begin gemaakt wordt met verbetering van kaden en werven in de haven van Willemstad. Op de Kleine Werf van de Curaçaosche Handel-Maatschappij wordt de kade in rechte lijn doorgetrokken en een voor de schepen, die daar meren, hinderlijk punt verwijderd.

Naar het blad verneemt, zal op de Kleine Werf spoedig een moderne loods verrijzen, terwijl men van plan is het water langs alle kaden der C. H. M. op een diepte van 30' voet te brengen.

Nu het gouvernement is voorgegaan, vertrouwt het blad, dat de particulieren niet achter zullen blijven met verdere verbeteringen."

***

Men is te Curaçao niet verwend op het punt van vleesch, de koeien zijn mager en taai en de cabrieten (geiten) doen bij de koeien niet onder; alleen de visch is er overvloedig en goed. Toch is er in West-Indië goed vee te verkrijgen met name in Porto-Rico en in Venezuela, maar bij den overvoer lijden de beesten en zij kunnen te Curaçao moeilijk op hun verhaal komen. De weg tot verbetering ligt in den invoer van vleesch in bevroren toestand.

De Amigoe di Curaçao van den 25 Mei schrijft o. m.:

„Verleden week nu, is een flinke bezending (bevroren vleesch uit Puerto Cabello) hier naar Curaçao gezonden, waarvan ook wij een proefje ontvingen. Verscheidene personen, die ook dit vleesch geproefd hebben, zijn met ons van meening, dat het uitstekend van kwaliteit was en buitengewoon sappig en geurig.

Wat wij nu met deze maatschappij van Puerto-Cabello te maken hebben, vraagt men misschien?

Och, wij dachten zoo, of het niet mogelijk zou zijn geregeld een flinke partij bevroren vleesch van Puerto Cabello naar Curaçao te verzenden, de vleeschvoeding zou er sterk bij winnen. De beestjes, die hier geslacht worden, hebben te lang hun sappige weiden gemist om nog malsch vleesch te kunnen geven. Invoer van een beter soort vleesch is werkelijk in het algemeen belang.

Nederland laat wel bevroren vleesch uit Argentinië komen, maar wij behoeven het, gelukkig, zoo ver niet te zoeken. Onze moderne slagerij is vlak in de buurt.

Bij nadere informatie zijn wij te weten gekomen, dat het bevroren vleesch van Puerto Cabello zeker niet duurder zal komen dan het rundvleesch, wat hier verkocht wordt.

Welk ondernemend man beproeft het nu eens met nieuwen import?"

Curaçao zoude dan tevens bevroren visch kunnen invoeren.

***

De kapitein der infanterie L. Lens, van wien eenigen tijd geleden bericht is, dat hij in verband met plannen tot oprichting van een struisvogelpark in West-Indië op zijn verzoek op non-activiteit gesteld is, is te Willemstad aangekomen.

Kapt. Lens is, naar de Cur. Crt. verneemt, in onderhandeling getreden met plantage-eigenaren voor den aankoop van geschikte terreinen.

Het blad hoopt, ook in het belang der kolonie, dat het struisvogelpark hier tot stand komt. Het behoeft geen betoog, dat een dergelijke zaak ons eiland ten goede zal komen, niet alleen door de toeneming van het vertier, die daarvan het gevolg zal zijn, maar ook als voorbeeld voor andere ondernemers.

(N. R. Ct.)

WAT DE INLANDER ZEGT.

Toekenning van onderhoud aan weduwen van Inlandsche hoofden. Bij de bespreking van het onderwerp „de wenschelijkheid tot oprichting van een weduwenpensioenfonds voor Inlandsche ambtenaren" en voorkomende in Het Koloniaal Weekblad van 6 April 1911 no. 14, werd op eenigszins uit-

vorige wijze de treurige positie uiteengezet, waarin tal van weduwen van overleden Inlandsche Hoofden verkeerden, en hoeveel moeite het kostte om zich een tamelijk levensbestaan te verzekeren. Volgens de tot heden bestaande voorschriften, opgenomen in de Indische Bijbladen nos. 4914 en 6923, kwam die toekenning van onderstand aan de weduwen van Inlandsche hoofden in het kort hierop neer, dat alleen van Regeeringswege geldelijke steun werd toegekend aan de vrouw van zekere geboorte-extractie, wier familieleden niet in staat of genegen waren geldelijke hulp te verleenen en wanneer het hoofd bij de uitoefening van zijn dienstwerk het leven had verloren.

Naar de Pertja-Timor van 23 Maart j.l. no. 26 meldt, zijn die voorschriften, ingevolge een schrijven van den gouvernementssecretaris aan de hoofden der Departementen, thans aangevuld met de bepaling, dat de toekenning van onderstand van Regeeringswege zich in den vervolge ook zal uitstrekken tot de weduwen van anderen maatschappelijken stand, bijaldien het overleden hoofd kan wijzen op een diensttijd van 30 jaren. Derhalve een kleine stap verder.

De reis van den heer en mevrouw Van Deventer in Ned.-Indië. De komst van den heer en mevrouw Mr. C. Th. van Deventer in Ned.-Indië, is in de Tjehaja Sumatra No. 11, van dit jaar, met vreugde begroet. De Redactie van dat ter hoofdplaats Padang (Westkust van Sumatra) verschijnend blad wijst daarbij op al hetgeen door den heer Van Deventer in het belang van den intellectueelen en materieelen vooruitgang van den Inlander in N.-Indië werd verricht, verder op de belangrijke diensten en bemoeienissen door hem bewezen bij de voorbereiding van de tentoonstelling te Brussel en op de onderscheidingen welke hem zijn te beurt gevallen. De redactie hoopt, dat de heer en mevrouw Van Deventer bij hun terugkeer naar Nederland de aangenaamste herinneringen van Ned.-Indië zullen medenemen.

Blijkens de Matahari Terbit van 25 Maart 1912 no. 6, sluit de persoon, die zich Niakoe teekent, zich bij die gunstige beoordeeling en bij die goede wenschen geheel aan, daaraan nog ten aanzien van de verdiensten van den heer Van Deventer toevoegend, dat hij, bij de uitgifte van het bekende geschrift over „De Eereschuld van Nederland aan Ned.-Indië" de oogen opende van alle toongevende Staatslieden, zoowel in Nederland als in Ned.-Indië, voor zoovele gebrekkige toestanden in onze Oost-Indische landen.

Dat geschrift had tevens de bedoeling Nederland op te wekken een staatkunde van welwillendheid en hulpverstrekking ten opzichte van de Inlandsche bevolking te volgen en daarbij de billijkheid en rechtvaardigheid te betrachten.

Het karakter van Overheerscher, dat het Nederlandsch bestuur steeds had gekenmerkt, moest plaats maken voor een Voogdijschap, waardoor de algemeene ontwikkeling en beschaving van den Inlander beter tot hun recht zouden komen en de bevolking, bij eerbiediging van de verkregen rechten op den grond, geleidelijk op beteren voet zou komen te staan met het Nederlandsch element. Sedert dien tijd is Nederland niet in gebreke gebleven flink in den zak te tasten en door het leenen van belangrijke geldsommen veel te doen in het belang van de ontwikkeling van Ned.-Indië.

Ook heeft de Nederlandsche regeering in niet geringe mate de Indische nijverheidsbelangen behartigd en het Inlandsch onderwijs bevorderd, zoodat de Inlander thans opgeleid kan worden tot besturend ambtenaar, tot officier bij het leger, tot rechterlijk ambtenaar, dokter, godsdienstleeraar enz. Op grond van dat alles, heeft de heer Van Deventer naar schrijver's meening, recht op den buitengewonen eerbied van de bevolking van Ned.-Indië.

Verhouding tusschen werkgever en werknemer ter Oostkust van Sumatra. In de Pertjah Timor van 1 April j.l. no. 27, wijst een werkman op het feit, dat, hoewel op de landbouwondernemingen ter Oostkust van Sumatra over het algemeen veel geld wordt verdiend, en het dus allen, tot op zekere hoogte althans, goed zou kunnen gaan, de verhouding tusschen werkgever en werknemer toch nog steeds te wenschen overlaat. In elk geval kan men wel zeggen, dat de maatschappelijke band tusschen den Javaan en den Europeeschen werkgever dáár te lande, niettegenstaande beide partijen er zulke groote belangen hebben, al bijzonder zwak te noemen is. Dit is trouwens wel verklaarbaar. De werkgever slaat maar op den koelie los en deze tracht, bij gebrek aan zelfbeheersching, genen het leven te ontnemen, zooals de nieuwsbladen dit in den laatsten tijd herhaaldelijk hebben vermeld. De omgang tusschen die twee elementen deugt dus niet en zonder nu op eenige partij beslist de meeste schuld te werpen, is de schrijver toch van meening, dat, zoowel de werkgever als de werknemer zich beter rekenschap moeten geven van de rechten en verplichtingen, welke hun bij het arbeidscontract zijn opgelegd. De Javaan, dit is genoeg bekend, is van huis uit over het algemeen zacht van aard en heeft nog niet veel schoolkennis opgedaan.

Is er onder die omstandigheden wel werkelijk gevaar voor den werkgever, die streng en verstandelijk ontwikkeld is en tot het ras behoort van dat hetwelk het bestuur voert? Lokt het ranselen geen verzet uit en geeft het geen aanleiding aan den Javaanschen werkman, om, zooals hij tegenwoordig uit wraak doet, van de kleinste nietigheid een groote zaak te maken, waarmede zijn leven en dat van den werkgever zoo dikwijls is gemoeid? vraagt schr.

Wil men in dien toestand een verandering ten goede brengen, dan moet men z. i. den Javaan meer schoolkennis bijbrengen en hij de scholen bezoeken die thans reeds op enkele landbouwondernemingen bestaan. Hij zal dan leeren begrijpen zich te schikken naar de nieuwe arbeidstoestanden en niet altijd te mogen handelen, zooals hém goeddunkt.

De Europeesche werkgever moge dan tevens beter begrijpen, dat de tijd van eigen rechter spelen voorbij is en dat dit stelsel bij de nieuwe orde van zaken niet kan worden toegestaan. Ten einde dit systeem gemakkelijker in toepassing te brengen en alle verleiding tot ranselen te voorkomen, berge men den dikken planters rottanstok in de oude rommelkamer op.

WAT DE CHINEES VERTELT.

Afschaffing van de speelpacht. Herhaaldelijk werd in deze rubriek een lans gebroken voor het beginsel van de afschaffing der speelpacht in Ned.-Indië (zie o.m. de Koloniale Weekbladen van 3 Maart, 21 April, 2 Juni, 23 Juni en 1 December 1910, nos. 9, 16, 22, 25 en 48), zoodat het een groote voldoening is voor de Inlandsche en Chineesche pers in Ned.-Indië thans te weten, dat in de Javaansche Courant het nieuwe Speelreglement, dat met ingang van 1 April j.l. in werking is getreden, is opgenomen.

De inhoud van het nieuwe Reglement komt, volgens de Pemberita Betawi van 24 Maart 1912 no. 71, in het kort hierop neer, dat aan de Chineezen, die bij het Europeesch bestuur te goeder naam en faam bekend staan, op Java en Madoera, in het gouvernement van Celebes en Onderhoorigheden, in de residentiën Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo, Benkoelen, Lampongsche Districten, Palembang (uitgezonderd de hoofdplaats) en Timor en Onderhoorigheden, verder ter hoofdplaats Menado, in de onderafdeeling Amoerang (Menado), in de afdeeling Boeleleng van de Residentie Bali en Lombok, op hun verzoek, door het bestuurshoofd vergunning tot hazardspel kan worden verleend.

In het gouvernement van Celebes en Onderhoorigheden kan zulk een vergunning bij feestelijke gelegenheden eveneens worden uitgereikt aan goed bekend staande Inlanders.

Voor een speeltijd van 24 uren of een deel daarvan moet aan de betrokken gemeentekas worden betaald:

a. Op Java en Madoera, ter hoofdplaats van een gewest of van een afdeeling f 100; elders f 50.

b. In het gouvernement Celebes en Onderhoorigheden, ter hoofdplaats Makassar f 50; elders f 25, en door de Inlanders een telkens door het bestuurshoofd vast te stellen som, het bedrag van 100 gulden niet te boven gaande.

c. Voor de andere gewesten en afdeelingen een dergelijk tarief.

Het deelnemen aan het spel is verboden aan:

a. lieden van ander ras dan van den houder der vergunning;

b. jongelieden beneden de 18 jaar. Behalve nog verschillende andere voorschriften, houdt het Reglement tevens de noodige strafbepalingen in.

Viering van het feest der uitroeping van de Chineesche Republiek te Buitenzorg.

In overeenstemming met de regeling ter hoofdplaats Batavia, zal het feest ter eere van de uitroeping der Chineesche Republiek, te Buitenzorg op dezelfde dagen worden gevierd.

Vele leden van het plaatselijk Comité, die tot den Hanstam behooren, waren reeds te voren bezig geweest de noodige gelden in te zamelen bij de ingezetenen van Buitenzorg, onverschillig tot welk ras zij behoorden en hebben daarbij succes gehad.

Niet alleen toch, dat de volbloed Han's het noodige gaven, doch ook de halfbloed Chineezen haastten zich om de uitvoering van de voorbereide plannen mogelijk te maken en de kosten, die op f 6000 waren begroot, te dekken. Voor het geval het inge-

a. Verzoek om instemming met het in de Hoofdbestuurs-Vergadering van 13 April 1912, sub IV, uitgesproken denkbeeld om de gelden van personen, die *f* 100 ineens hebben gestort en dus ten allen tijde lid der Vereeniging blijven, te kapitaliseeren en rentegevend te maken, zoomede het aangesproken legaat-Post weder op te voeren tot *f* 5000.

b. Goed te keuren, dat door het Dagelijksch Bestuur *f* 300 ter beschikking is gesteld ten behoeve van de Tentoonstelling van Kunstnijverheid en Volkskunst te Dordrecht. (Zie H.B. Vergadering 13/4—12—IX*d.*)

11. Onderwerpen voorgebracht door de Afdeelingsbesturen:
    Nijmegen: De inningskosten verbonden aan het ophalen der contributies moeten voor 1/3 deel uit de kas van het Hoofdbestuur worden betaald.
12. Mededeelingen met betrekking tot:
    a. het Informatie-Bureau.
    b. de in Nederland studeerende jongelieden afkomstig uit Oost- en West-Indië.
    c. de Regeeringssubsidie.
    d. Het Koloniaal Weekblad.
    e. Tentoonstellingen.
13. Hetgeen verder ter tafel zal worden gebracht.

E. VAN ASSEN, Secretaris.

VERSLAG van het Fonds tot bijstand, opvoeding en leiding van in Nederland studeerende jongelieden van het jaar 1911.

Met terugzicht op het verslag van het fonds over het jaar 1910, Kolon. Weekblad van April 1911, no. 8, waarbij als kassaldo werd aangegeven *f* 7.95 bij den penningmeester van het Hoofdstuur en *f* 248.83 ter nadere verrekening bij den secretaris der Studie-commissie, zij medegedeeld dat hierin de navolgende wijzigingen zijn gekomen.

Door den penningmeester werd bij de Nutsspaarbank *f* 2.94 en *f* 0.08 aan rente gekweekt, zoodat op 1 Juli 1911 het daarberustende saldo tot *f* 10.97 is gestegen.

Door den secretaris der Studie-commissie werd *f* 5.73 aan rente ontvangen, waardoor het aan hem verstrekte bedrag ter nadere verrekening *f* 254.56 bedroeg. Hiervan werd *f* 2.50 door hem aan diverse kleine uitgaven betaald, zoodat op 31 December 1911 het saldo ter goeder rekening bleef verstrekt ad *f* 252.06.

Het Studiefonds wordt van af 1 Juli 1911 niet meer als een zelfstandig fonds beheerd, maar de administratie overgebracht in de boekhouding van den penningmeester van het Hoofdbestuur.

In verband hiermede werd het saldo van den penningmeester ad *f* 10.97 ingenomen bij de boeken van het Hoofdbestuur, en gedeponeerd op het Rijkspostspaarbankboekje no. 55724 en de te goeder rekening berustende gelden bij den secretaris der Studiecommissie bij het Hoofdbestuur teruggestort op den 31sten December 1911.

Op den 1sten Januari 1912 werd het bedrag ad *f* 252.06 weder ter beschikking gesteld van den secretaris van de Studie-commissie.

'S-GRAVENHAGE, 1 Januari 1912.

A. C. C. HARTING, *Penningmeester.*

VERSLAG van het Fonds tot Ondersteuning van personen, Commissiën en Instellingen over het jaar 1911.

Sloot op 31 December 1910 het fonds met een te goed van *f* 78.61, waarbij de memorie-post ten laste van den politie-beambte E. ad *f* 85 moest worden gevoegd, thans sluit op 31 December 1911 het fonds met een saldo-tegoed ad *f* 244.29, waarvan een bedrag ad *f* 195.66½ gedeponeerd is op het Rijkspostspaarbankboekje no. 55724, terwijl *f* 48.62½ begrepen is in het kassaldo van den penningmeester van het Hoofdbestuur op den 31sten Dec. 1911.

Het ondersteuningsfonds wordt niet meer als zelfstandig afzonderlijk fonds beheerd maar van af den 1en Juli 1911 overgebracht in de boekhouding van den penningmeester van het Hoofdbestuur.

Bij het hier boven genoemde saldo op den 31sten December 1911 moet nog als memorie-posten worden gevoegd *f* 40 ten laste van den politie-beambte E. te Paramaribo en *f* 90 ten laste van den heer K. in Ned. Oost-Indië, zijnde het saldo van een genoten voorschot ten faveure van een verdienstelijk leerling van de H. B.-School te Rijswijk, waarvoor de heer K. zich voor de terugbetaling middels maandelijksche payementen a *f* 10 aansprakelijk heeft gesteld. Door het onverwacht vertrek van den heer K. naar Indië is de afbetaling tijdelijk gestaakt, waarvan kennis werd bekomen bij zijn schrijven gedagteekend „Port-Said den 8sten Augustus 1911", onder toezegging hij van uit Oost-Indië zijne verplichting ten deze zal nakomen. Zoodra de plaatsing van den heer K. bekend zal zijn, zal door 't Hoofdbestuur het noodige worden verricht.

Ontvangsten.

1 Jan.	Saldo in kas	*f* 78.61
2 Maart	Ontvangen v/d. Penningmeester v/h. Hoofdbestuur het legaat van Mej. TIERLAM te Zutphen	„ 200.—
	Van idem als bijdr. door de Vereen.	„ 100 —
5 April	Vierde afbetaling door den politie-beambte E.	„ 15.—
2 Mei	Terugbetaling door den heer K. 1e termijn	„ 10.—
3 Juni	Door idem 2e termijn	„ 10.—
10 „	Bijgeschreven rente door de Nutspaarbank	„ 1.58
	Idem door Idem	„ 0.80
		f 415.99
1 Juli	Saldo in kas	*f* 195.66^{5}
16 „	Terugbetaling door den heer K. 3e termijn	„ 10.—
	Bijdrage v/d. Afd. Breda in de contributie aan het Oranjekruis . .	„ 5.—
17 „	Vijfde afbetaling door den politie-beambte E.	„ 15.—
6 Oct.	Zesde afbetaling door Idem . . .	„ 15.—
11 „	Bijdrage door de Afdeelingen aan het Oranjekruis (Bewijs van ontvangst no. 42)	„ 50.—
	Saldo's schuld van de heeren E. en K.	„ 130.—
	Totaal . . .	*f* 420.66^{5}

Uitgaven.

28 Maart	Contributie aan het Oranjekruis .	*f* 50.—
1 April	Aan den heer K. ten faveur van een verdienstelijk leerling	„ 120.—
5 „	Bijdrage in de studiekosten van den heer D. te Utrecht	„ 50.—
	Onkosten voor Idem	„ 0.20
3 Mei	Zegelgelden	„ 0.12^{5}
		f 220.32^{5}
	Alzoo over te brengen in de kas v/h. Hoofdbestuur	*f* 195.66^{5}
17 Juli	Zegelgelden v/h. Min. v. Koloniën	*f* 0.22^{5}
6 Oct.	Idem	„ 0.22^{5}
3 Jan.	Aan mevr. v. K. bijdrage in de studiekosten van 2 kinderen v/d. hr. v. E.	„ 25.10
18 Febr.	Receptiekosten tijdens de verg. der Studiecommissie op 16 Febr. 1911	„ 1.40
28 „	Bijdrage aan het Algemeen Nederl. Verbond	„ 2.50
2 Maart	Contributie aan Idem	„ 1.05
22 April	Aan de redactie van Boedi Oetomo te Djocjacarta	„ 2.62^{5}
20 Mei	Aan de Vereen. van Voordrachten met Lichtbeelden	„ 10.05
3 Juni	Receptiekosten ten behoeve van de Studiecommissie op 3 Juni 1911 .	„ 1.40
1 Oct.	Als voren op 23 September 1911 .	„ 1.—
11 Dec.	Als voren op 9 December 1911 . .	„ 0.80
31 „	Saldo in kas op 31 December 1911	„ 244.29
31 „	Voor memorie de saldo's schuld op 31 December 1911 van den politie-beambte E. en den heer K. . .	„ 130.—
	Totaal . . .	*f* 420.66^{5}

'S-GRAVENHAGE, 1 Januari 1912.

A. C. C. HARTING, *Penningmeester.*

Van het Informatie-Bureau:

(Heulstraat 17).

De Minister van Koloniën maakt bekend, dat **vijftien jongelieden hier te lande in opleiding kunnen worden genomen voor ambtenaar bij de in- en uitvoerrechten en accijnzen in Nederlandsch-Indië.**

Van hen, die daarvoor in aanmerking wenschen te komen, zal omstreeks half Augustus a.s. te 's-Gravenhage een vergelijkend examen worden afgenomen.

Tot dat examen zullen worden toegelaten jongelieden, die op 1 Januari 1912 den vollen ouderdom van 20 jaren niet overschreden hebben.

De verzoekschriften om toelating tot dat examen moeten vóór of uiterlijk op 20 Juli 1912 bij het Dep. van Financiën zijn ingezonden, vergezeld van:

a. een uittreksel uit de geboorte-akte van den candidaat;

b. een bewijs afgegeven door of namens den burgemeester zijner woonplaats, waaruit blijkt, dat hij van goed maatschappelijk gedrag is;

c. een bewijs, dat hij het eindexamen eener hoogere burgerschool met 5-jarigen cursus met goed gevolg heeft afgelegd, of een getuigschrift hetwelk volgens het oordeel van den Minister van Financ. eene niet geringere algemeene ontwikkeling bewijst;

d. een bewijs van voldoening aan of voor hem, die nog niet dienstplichtig is, van inschrijving voor de nationale militie.

Het sub c bedoelde bewijs of getuigschrift kan zoo noodig afzonderlijk worden ingezonden of door den candidaat worden medegebracht.

Bij het examen wordt allereerst gelet op ge-

schiktheid voor het ambt van verificateur. Voorts wordt van de candidaten verlangd:

a. eene voldoende kennis van de Nederlandsche taal, blijkende uit een juist en vaardig gebruik daarvan, zoowel mondeling als schriftelijk, en uit het voldoende begrijpen van een stuk proza of poëzie.

b. voldoende kennis van de Fransche, Hoogduitsche en Engelsche taal, blijkende uit de vaardigheid om een stuk proza daaruit in het Nederlandsch over te brengen en om zich daarin redelijk goed uit te drukken.

Net en duidelijk schrift is een vereischte.

De opleiding geschiedt bij den dienst der invoerrechten te Rotterdam en duurt vermoedelijk twee jaren.

Zij, wier ouders niet gevestigd zijn op de plaats der opleiding, ontvangen eene tegemoetkoming van *f* 50 's maands.

Zij, die na afloop van de opleiding ter beschikking worden gesteld van den Gouverneur-Generaal van Ned.-Indië, zijn benoembaar tot adsp.-verificateur op een bezoldiging van *f* 150 's maands.

Aan de uitzending is verbonden:

a. overtocht als gouvernementspassagier der 2e klasse;

b. eene gratificatie voor uitrusting ten bedrage van *f* 500;

c. een voorloopig traktement van *f* 75 's maands, ingaande met den dag van inscheping naar Nederl.-Indië en doorloopend totdat daar te lande het activiteitstraktement ingaat.

Benoembaarheid tot ambtenaar der vierde klasse wordt verkregen door een in Indië af te leggen examen, waarvoor men zich kan bekwamen bij een der groote tolkantoren daar te lande, waar in den eersten tijd de adspirant-verificateurs geplaatst zullen worden.

Ook de benoembaarheid tot ambtenaar der derde klasse en hoogere rangen hangt af van een in Indië af te leggen examen, dat eerst zal mogen worden afgelegd na vijf jaren dienst als ambtenaar der in- en uitvoerrechten en accijnzen.

Niemand wordt meer dan twee maal tot hetzelfde examen toegelaten.

Aan de betrekking van ambtenaar der vierde kl. is verbonden een aanvangsbezoldiging van *f* 175 's maands, hetwelk door verhoogingen om de twee jaren, elk van *f* 35 's maands, tot *f* 350 's maands kan klimmen.

De bezoldiging van ambtenaar der derde klasse bedraagt *f* 400 's maands, met twee driejaarlijksche verhoogingen van *f* 50 's maands, alzoo tot een maximum van *f* 500 's maands.

Aan den rang van ambtenaar der tweede klasse is verbonden eene bezoldiging van *f* 500 's maands, met twee tweejaarlijksche verhoogingen van *f* 50 's maands tot een maximum van *f* 600 's maands is bereikt, terwijl de ambtenaren der eerste klasse bezoldigd worden met *f* 700, *f* 800 en *f* 900 's mnds.

Zij die uitmunten, komen in aanmerking voor plaatsing bij de inspectie der in- en uitvoerrechten en accijnzen.

Bij de inspectie bedragen de bezoldigingen:

van adjunct-inspecteur *f* 500 tot *f* 600 's maands, het maximum te bereiken door twee tweejaarlijksche verhoogingen van *f* 50 's maands;

van afdeelingschef-inspecteur *f* 500 's maands, met vier driejaarlijksche verhoogingen van *f* 100 's mds., tot *f* 900 's maands;

van inspecteur van *f* 700 tot *f* 900 's maands, te bereiken door twee tweejaarlijksche verhoogingen van *f* 100 's maands, terwijl aan een der inspecteurs bij gebleken bijzondere geschiktheid, bekwaamheid en ijver en toewijding eene nadere traktementsverhooging van *f* 100 's maands kan worden toegekend, zoodat diens bezoldiging gebracht kan worden op *f* 1000 's maands.

De benoeming tot eene betrekking, waaraan periodieke traktementsverhoogingen verbonden zijn, geschiedt in den regel op het minimum traktement. Heeft de benoemde in een vorige betrekking een bezoldiging genoten gelijkstaande met of hooger dan het minimum, dan wordt de tijd gedurende welken hij in de vorige betrekking die bezoldiging genoten heeft voor het toekennen der verhoogingen medegeteld.

De aan de betrekkingen van ambtenaren der vierde, derde en tweede klasse verbonden traktementsverhoogingen kunnen ter belooning van buitengewone bekwaamheid en geschiktheid, gepaard met dienstijver, alsook ter belooning van uitstekende daden, worden toegekend vóór het verstrijken van de daarvoor gestelde termijnen.

Op pensioen wordt aanspraak verkregen bij eervol ontslag na een voor Indisch burgerlijk pensioen geldigen diensttijd van 20 jaren, en het pensioen bedraagt dan ¼ van de hoogste gedurende 2 jaren genoten bezoldiging. Voor elk jaar langer dienst, tot een maximum van 30 jaren, wordt het pensioen voor 20 jaren dienst met 1/20 verhoogd, tot een maximum bij 30 jaren dienst van 3/8 van 't hoogste gedurende 2 jaren genoten traktement, als dit niet hooger dan *f* 1000 's maands. Onder den voor Indisch pensioen geldigen diensttijd telt Nederlandsche diensttijd, die geldig zou zijn voor Nederlandsch pensioen, voor de helft mede.

Ten behoeve van de pensioenen wordt 2 % betaald over de bezoldiging, genoten gedurende den tijd die jaar voor jaar, en 1 % over inkomsten, genoten bezoldiging waarover gecontribueerd werd, bedraagt thans 5 %. Bovendien is bij eerste indiensttreding te voldoen, ten behoeve van laatstgenoemd fonds, door gehuwden 2 maanden en door ongehuwden één maand traktement. Bij bevordering door gehuwden tweemaal het bedrag der verhooging over één maand, door ongehuwden éénmaal. Bij huwelijk één maand traktement.

Deze contributiën zijn te voldoen in maandelijksche termijnen.

Eene contributie in eens is in geval van huwelijk nog verschuldigd wegens verschil in leeftijd der echtgenooten, wanneer dat verschil meer dan 9 jaren bedraagt.

Niemand wordt in opleiding genomen of uitgezonden dan nadat bij onderzoek door de te 's-Gravenhage gevestigde geneeskundige commissie van het Departement van Koloniën gebleken is van physieke geschiktheid voor den Indischen dienst.

Elk der in opleiding te nemen personen moet zich schriftelijk verbinden om de gelden, welke aan hem en te zijnen behoeve uit de Indische begrooting worden voldaan wegens gratificatie voor uitrusting en wegens overtocht naar Batavia, onverwijld terug te betalen, wanneer hij niet binnen den hem aan te wijzen termijn naar Indië vertrekt, de reis derwaarts moedwillig afbreekt of wel binnen vijf jaren na aankomst op Java uit 's lands dienst ontslagen wordt om andere redenen dan welbewezen ziel- of lichaamsgebreken, buiten eigen toedoen ontstaan (ter beoordeeling van de Regeering).

(Ned. Staatscrt. van 16 en 17 Juni 1912, No. 139.)

Naamlijst van nieuw toegetr. Leden.

	Contributie.
G. Minderman, 1e Luit. Inf. O. I. L., A'dam,	*f* 2.50
M. J. Lusink, Amsterdam,	„ 2.—
G. B. M. Reemers, Apeldoorn,	„ 2.—
Mevr. Schotsman, Apeldoorn,	„ 2.—
J. Driebergen, Ambt. b/d Heide-mij., Boxmeer,	„ 2.—
Dr. R. Broersma, Brummen,	„ 2.—
J. H. v. Temmer, 1e Lt. Inf. O. I. L., Breda	„ 2.50
d'Engelbronner, Leer. Kon. Mil. Academie, 1e Luit. Inf., Breda,	„ 2.—
R. A. Kunst, 1e Lt. Inf. O. I. L., Bussum,	„ 2.50
A. L. C. Beekman, Leer. M. O. N.-I., Bussum	„ 5.—
J. F. H. Gijsberts, O.-I. Ambt., Dordrecht,	„ 2.—
M. Bezoen, Onderluit. O. I. L., Enschedé,	„ 2.50
H. A. Calkoen, gep. Kol. Inf. O. I. L.,	„ 2.50
Dr. E. Koch,	„ 2.50
L. W. C. Gerlach, gep. Gen.-Maj.,	„ 2.—
F. W. Karthaus	„ 3.—
P. de Roo de la Faille, Insp. Agrar. Zaken,	„ 2.50
Mevr. de Wed. M. E. van Leersum Koch	„ 2.50
G. A. Steendam, Ass.-Res. m. v.,	„ 3.—
H. C. Pieters, O.-I. Ambt.,	„ 3.—
J. H. Reuter, Insp. Post. en Tel.,	„ 2.—
G. K. W. F. de Veijnes van Brakel Buijs, 1e Luit. Inf. O. I. L.,	„ 2.—
W. C. Camman, 1e Luit. Inf. O. I. L.,	„ 3.—
F. H. Greve, Contr. B.B.,	„ 2.50
E. Meijer, O.-I. Ambt.,	„ 2.50
W. R. Winter, Comm. Dep. v. Mar. O.-I.,	„ 2.—
Th. van Dissel, Adj.-Insp. Pandhuizen,	„ 2.50
J. Coenraad, Onderwijzer N.-I.,	„ 2.—
W. Bokhorst, Boekh. Weesk. N.-I.,	„ 2.—
A. van Es, 1e Luit. Inf.,	„ 2.—
W. H. Otto	„ 2.—
J. F. W. v. d. Meulen, Adm. Dept. B.B.,	„ 2.—
M. de Rooij, Inspecteur L. O.,	„ 2.50
J. P. Swaab, O.-I. Ambt.,	„ 2.50
allen te 's-Gravenhage.	
Jacq de Vries, 1e Luit. Inf., Meppel,	„ 2.—
W. E. de Munck Mortier, Pol. Ambt. N.-I., Haarlem,	„ 2.50
Joh. J. Machielse, Haarlem,	„ 2.—
Mevr. A. J. Nelck, Dir. Inst. Nelck, Nijmegen,	„ 2.—
Mej. S. E. Colder, Ond. N.-I., Scheveningen	„ 3.—
Mr. H. J. Matthes, Hoofdambt. Recht. Macht N.-I., Scheveningen,	„ 3.—
J. F. Hogesteger, 1e Luit. Inf. O. I. L., Stockholm,	„ 5.—
J. van Dongen, Mil. Apoth. 2e kl. N.-I., Utrecht,	„ 2.50
G. D. Birnie,	„ 2.50
W. Suermondt,	„ 3.—
Th. P. Löhnis,	„ 2.50
A. van Hoboken	„ 3.—
A. J. Ort	„ 2.—
C. J. Pluijgers	„ 2.50
H. N. Leijgraaff	„ 2.—
M. Dutihl	10.—
P. Duurentijdt	„ 2.50
W. F. G. van Peski	„ 2.—
H. F. Hoyer, voor 5 jaar per jaar *f* 5,	25.—
G. H. Moll van Charante	„ 3.—
I. J. Havelaar	„ 2.—
A. Ruhoff	„ 2.50
G. L. M. van Es	„ 5.—
S. I. R. de Monchy	„ 5.—
Th. A. Fruin	„ 3.—
B. Vlielander Hein	„ 2.50
Mej. A. R. Gransberg	„ 2.50
allen te Rotterdam.	
Dr. H. D. Tjeenk Willink, Dir. Koloniale Landbouwschool, Deventer,	„ 4.—
Mr. G. N. Bouma, Lid v/d Raad van Justitie te Padang, Warnsveld,	„ 3.—
J. F. v. Bemmelen, Hoogl., Groningen,	„ 2.—

MAISON DE BONNETERIE.

Leverancier van H.M. de Koningin

Tijdelijk HULPGEBOUW tegenover het Stadhuis DEN HAAG.

Grootst gesorteerde Magazijnen in elegante Dames- en Kinderconfectie.

N.V. DE HAAN's Bioscope-Theaters

„OLYMPIA-THEATER"

=O= ELITE BIOSCOPE =O=

PRINS HENDRIKPLEIN 3 = Telefoon 6295

ELKE WEEK

SCHITTEREND AFWISSELEND PROGRAMMA

Woensdag, Zaterdag en Zondag MATINÉE.

ENTRÉE 50 en 25 cent, zoowel 's avonds als 's middags.

NAAML. VENN. ELECTRISCHE DRUKKERIJ „LUCTOR ET EMERGO" = DEN HAAG

Raden Adjeng Kartini.

Verschenen de TWEEDE, GOEDKOOPE DRUK van:

Door Duisternis tot Licht

GEÏLLUSTREERD

Gedachten over en voor het Javaansche volk

VAN WIJLEN

RADEN ADJENG KARTINI.

INGENAAID *f* **2.40.** GEBONDEN *f* **2.90.**

DE EERSTE DRUK, DIE IN JUNI 1911 VERSCHEEN, WAS IN ENKELE MAANDEN UITVERKOCHT.

:- UITVOERIG PROSPECTUS WORDT OP AANVRAAG FRANCO TOEGEZONDEN. -:

Voor Mech. ZONSCHERMEN,

ROLLUIKEN,

MARQUIZEN,

JALOUSIEËN,

Serredekkingen,

enz. enz.

is beslist het BESTE ADRES **Wagenstraat 90, DEN HAAG.**

Op 13 Int. VAKTENTOONSTELLINGEN steeds met goud bekroond Hoogste onderscheiding GRAND PRIX.

H.H. Architecten en Aannemers verzuimen niet aan dit adres prijsopgave te vragen zijnde soliedst en goedkoopst.

VAN SEVENTER & PALUDANUS

Vlamingstraat 21,

DEN HAAG - Teleph. 4214.

Eerste klasse en toch het goedkoopst adres voor Heerenkleeding naar maat.

SPECIAAL ADRES voor Uitrustingen.

Flanel

f 5.70
f 6.90
f 7.80

— per stukje van 30 El. —

GRASLINNEN

85 c.M. f 11.95 per 60 El; 135 c.M. br. f 14.10; 150 c.M. f 15.10; 162 c.M. f 16.20; 184 c.M. f 18.40 per 42 El.

Grasl. ook per half stukje verkrijgbaar.

Bij elk stukje Flanel of Graslinnen ontvangt men GRATIS 10 El Mousseline of 4½ El Laken (2 El breed) voor Japon. — — — — — —

VRAAGT STALEN EN OVERTUIGT U.

H. BONEFAAS - DEN HAAG

HEEMSKERCKSTRAAT 23.

LINNENFABRIEK — EXPORT.

WAT

brengt ieders belang mede bij de aanschaffing van HEEREN- en KINDERKLEEDING?

DAT

men onberispelijke coupe, soliede stoffen en prima afwerking

KRIJGT VOOR DEN LAAGSTEN PRIJS.

HET AANGEWEZEN ADRES DAARVOOR IS EN BLIJFT

LIJNKAMP's KLEEDINGMAGAZIJN

GROENMARKT, HOEK NIEUWSTRAAT, TEGENOVER HET STADHUIS.

Weekblad voor Indië,

onder Hoofdredactie van M. VAN GEUNS, te SOERABAJA.

Prijs per 3 maanden f 2.50

Men kan zich abonneeren bij den agent voor Nederland: Uitgevers Maatschappij „Het Gemeenschappelijk belang" NIEUWE MOLSTRAAT 20, DEN HAAG.

HOTEL-RESTAURANT

SANTOSA.

Telefoon 1896. - 's-GRAVENHAGE.

Indisch Restaurant

PIEPER BAARS

PRINS HENDRIKPLEIN 3*a* 3*b*, 4.

Plat du Jours vanaf *f* 0.80.

Diners vanaf *f* 1.—.

Uitzending van alle gerechten en Diners.

Aanbevelend:

L. HANNEMANN, Eigenaar.

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging *„Oost en West"*, Heulstraat 17, de Firma MARTINUS NIJHOF, Lange Voorhout 9, Den Haag, en andere Boekhandelaren zijn verkrijgbaar:

a. Onze West:

I. De Kolonie Suriname, door REMAN IRÜS;

II. De Kolonie Curaçao, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás" te Curaçao.

Prijs per exemplaar f 0.25 én f 0.03 frankeerkosten.

b. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.
Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.
Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. III. De Rechterlijke ambtenaar in Nederlandsch-Indië.
Prijs: f 0.15 per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.

No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.
Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.
Prijs f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.
Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

Vereeniging OOST en WEST

Afdeeling 's-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau LAAN VAN MEERDERVOORT 187, zijn van 10—12 en van 2—4 uur inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken.

Men kan die inlichtingen ook per brief vragen aan den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer G. C. A. DE WITT, Laan v. Meerdervoort 187.

Acht dames en één heer voor pianolessen.

Eene dame voor het geven van lessen in de Engelsche taal.

Eene dame voor het geven van lessen in de Fransche, Duitsche en Engelsche taal; hoofdacte middelbaar Engelsch en Lager Fransch en Duitsch.

Eene Dame voor schrijf-, copiëer- of vertaalwerk uit het Fransch, Duitsch of Maleisch.

Een heer, oud-onderwijzer Kweekschool voor Inl. onderwijzers, voor het geven van lessen in de Maleische taal.

Eene jonge dame voor het geven van lessen in teekenen en schilderen.

Twee jonge dames voor Gouvernante naar Indië, waarvan eene H.-acte heeft.

Een juffrouw, oud 26 j., P. G., wenscht als kinderjuffrouw naar Indië te gaan, was reeds 2 jaar te Batavia als zoodanig werkzaam.

Twee jonge dames voor vioollessen, ook aan eerstbeginnenden.

Eene jonge dame, bekend met moderne talen, voor machineschrijven en stenographie.

Vijf jonge dames voor kinderjuffrouw naar Indië.

Drie geg. Ond.-Officieren O.-I. L., waarvan één is gedipl. ziekenverpleger, voor eenig administratiewerk, geldinkasseeren, magazijnmeester.

Eene Dame voor zanglessen.

Twee heeren voor het geven van lessen in Maleisch en Javaansch, waarvan één ook in Indisch Staatsrecht.

Eene Dame voor het geven van lessen aan spraakgebrekkigen.

Twee geg. O.-I. militairen voor oppasser of magazijnknecht.

Een heer voor muzieklessen.

Eene Dame voor administratieve werkzaamheden.

Twee bekwame linnennaaisters, waarvan een uit naaien gaat van 9—5 uur.

Eene jonge dame (diploma muziek, piano en zang), wenscht met eene familie naar Indie voor les geven aan kinderen en behulpzaam in het huishouden.

Beschikbaar voor de reis naar Indië twaalf zeebaboes.

Eene officiersweduwe voor assistentie of besturing van eene huishouding.

Indische dienstboden kunnen zich aangeven in LAAN v. MEERDERVOORT 187 voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; Voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

Leden van O. en W., geen direct belanghebbenden, worden verzocht zoo noodig hunne hulp hierin te willen verleenen.